

בס"ד פרשת וישלח תשפ"ג וארטים לפרשת השבוע

לב ה. ויצו אותם לאמר כה תאמרון לאדוני לעשיו וגו' עם לבן גרתי. הנה אמרו חז"ל בסוטה לח. כל מקום שנאמר כה אינו אלא בלשון הקודש, ויש להבין מדוע כאן אמר להם לומר דבר זה בלשון הקודש? וי"ל שכאן יעקב אמר עם לבן גרתי ואומרים חז"ל ומובא ברש"י גרתי מלשון תר"יג מצוות שהוא שמר. וד"ז שייך להבין רק בלשון הקודש. חתם סופר.

לב ה. עם לבן גרתי ואחר עד עתה. אומר רש"י ותרי"ג מצוות שמרתי. ויש להקשות כיצד אומר ששמר תרי"ג מצוות הלא כיבוד הורים הוא לא קיים באותו הזמן? וי"ל דהנה מצינו בפרשת וישב (לו יא) על הפסוק ואביו שמר את הדבר אומר רש"י שהיה יעקב יושב ומצפה מתי יתקיים חלומו של יוסף כלומר המילה שמר מלמדת על האדם שהוא יושב ומצפה מתי יתקיים הדבר. והיינו מה שאמר יעקב ותרי"ג מצוות שמרתי וגם כיבוד אב ציפיתי כבר לקיים, כי שמרתי מלשון ציפייה. חתם סופר.

לב ח. וירא יעקב מאד ויצר לו. וברש"י ויצר לו אם יהרוג הוא את אחרים. מדוע חשש שמא יהרוג אחרים הא דינא הוא דהבא להרגך השכם להרגו? ועו"ק למה כתב יהרוג את אחרים, ולא כתב יהרוג את עשיו? (יעויין בשפתי חכמים מה שכתב). וי"ל ע"פ גיטין נו. שנירון קיסר (מצאצאי עשיו) הלך להחריב את ירושלים הוא התגייר ויצא ממנו רבי מאיר, ורבי מאיר נקרא בגמ' אחרים, ומזה בלבד הוא פחד, שמא הוא יהרוג את עשיו ואז אחרים דהיינו רבי מאיר לא ייצא מחלציו.

לב ט. והיה המחנה הנשאר לפליטה. וברש"י על כרחו. וקשה מאוד אולי עשיו ינצח במלחמה ויצליח להרוג את שני המחנות ח"ו, ומה זה על כרחו ישאר מחנה אחד לפליטה? וי"ל, אומר החנוכת התורה, ע"פ מה דאיתא בחז"ל שהמרחק ממחנה אחד לשני היה מרחק של יום שלם, ויעקב היה במחנה הראשון, ואמרו חז"ל בסוטה יג. שכאשר רבקה אמרה למה אשכל גם שניכם יום אחד, היא התנבאה שיעקב ועשיו ימותו ביום אחד. ולפ"ז אם יהרוג עשיו את המחנה הראשון שיעקב נמצא שם, א"כ עד שעשיו יגיע למחנה השני שהוא מרחק יום, עשיו ימות ג"כ, ועל כרחו המחנה השני ישאר לפליטה.

לב טו. עיזים מאתים ותישים עשרים וגו', ויקח מן הבא בידו מנחה. בבעל הטורים כתב לכך נסתיימו כל התיבות באות מ"ם ללמדך ששלח לו יעקב את כל בעלי מומים שאינם קרבים ע"ג המזבח. ומדובר ששלח לו בעלי מומים פנימיים שהם פסולים גם לבני נח. ומהיכן ידע שיש להם מומים פנימיים, היינו שהם טריפה, הרי מבחוץ ד"ז לא ניכר? ועי"ז י"ל מה שכתב הרמ"א יו"ד לו. שאפשר לבדוק טריפה ע"י שמעביר את ידו על הבהמה טרם השחיטה אם מתכופפת סימן הוא שכשירה ואי לאו טריפה. וזה מה שכתוב בפסוק: בתחילה מופיע הכל במ"ם בסוף, היינו בעלי מומים עם מום פנימי, ואיך ידע? אומר הפסוק ויקח מן הבא בידו מנחה, היינו משהעביר בידו ועי"ז כד בדק.

לב כג. ויקם בלילה ויקח את אחד עשר ילדיו. וברש"י ודינה היכן היתה, נתנה בתיבה. וקשה מנלן לרש"י שדינה היא זאת שהיתה חסרה, אולי גד אולי יששכר היו חסרים? וי"ל ע"פ רש"י לקמן מג כט, בעניין הברכה שברך יוסף את בנימין נאמר שם אלקים יחנך בני. ואומר שם רש"י כי על כולם כבר נאמר חנינה אצל יעקב, בפרשתנו לג ה. - הילדים אשר חנו אלוקים את עבדך, ובנימין עדיין לא נולד, ואומר שם רש"י שלכך אמר שם יוסף לבנימין לשון חנינה, והנה אם היה חסר כאן אחד השבטים, אז גם אותו היה צריך יוסף לברך בלשון חנינה, בהכרח שכולם היו בחוץ, וממילא ע"כ מסיק רש"י כי מי שלא נכלל בתוך האחד עשר ילדיו שנמנים כאן בפסוק היא דינה ולכן הוא שואל ודינה היכן היתה. עוי"ל: דהטעם שביהמ"ק נבנה בחלקו של בנימין הוא משום שלא השתחוה לעשיו. והנה אם מישוהו אחר היה חסר, אזי ביהמ"ק יכול היה להיבנות בחלקו כי היה עוד מי שלא השתחוה. והקשה ע"כ רבי דב לנדא שליט"א הא לוי לא קיבל חלק בא"י, פרט לערים שבהם ישבו שזה לא נחשב לנחלתם אלא לנחלת

כל השבטים, וא"כ מנלן שדינה היא זו שהיתה בתיבה, אולי לוי שממילא לא היתה אפשרות שחלקו יהיה בבית המקדש משום שאין לו נחלה בא"י? ויישב ע"כ רבי ש"מ דיסקין זצ"ל הנה הטעם שלא היה ללויים חלק ונחלה בא"י איתא ברש"י דברים י ט לפי שהובדלו לעבודת מזבח ואינם פנויים לחרוש ולזרוע. ואומר רבי שמעון משה דאם כך אפשר היה שהחלק שלהם יהיה במקום ביהמ"ק ששם ממילא לא מקום חרישה וזריעה, ומזה שלא נתנו להם את השטח הזה אלא לבנימין סימן שגם לוי היה ביחד עם אלו שהשתחוו לעשיו וא"כ בהכרח שדינה היתה זו שהוכנסה לתיבה.

לב כה. ויותר יעקב לבדו. פרש"י ששכח פכים קטנים. כתב התפארת צבי, הנה איתא בזוהר גבי נגעי בתים כתוב וצווה הכהן ופינו את הבית, היינו שהקב"ה חס על ממונם של ישראל, לפיכך ציווה לפנות את הבית קודם ההריסה, ואומר ע"כ הזוהר ק"ו שיחוס הת"ח על עצמו ולא ייצא יחידי בלילה. וי"ל שזה כוונת רש"י: כי היה קשה לו מדוע יעקב הלך יחידי בלילה הרי לת"ח אסור הדבר. ותירץ רש"י ששכח פכים קטנים, היינו ששכח את הק"ו של פכים קטנים היינו שהקב"ה חס על ממונם של ישראל. פנינים יקרים.

לב כז. לא אשלחך כי אם ברכתני. ומובא בגמ' חולין צא: א"ל יעקב וכי גנב אתה שאתה מתירא מהשחר? א"ל מלאך אני, ומיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה עד עכשיו. יש להקשות ב' שאלות. א. למה אמר מלאך אני הרי יעקב ידע שהוא מלאך. ב. למה היה צריך לומר ומיום שנבראתי לא הגיע זמני וכו', שיאמר הגיע זמני לשיר. י"ל שיעקב אמר לא אשלחך כי אם ברכתני הכוונה לברכת כהנים (רבינו בחיי לב ל). ובגמ' בחולין שם מובא שמעלת ישראל גדולה ממעלת מלאכי השרת, דאילו ישראל אומרים את ה' אחרי ב' תיבות, **שמע ישראל** ה', ואילו המלאכים אומרים אחרי ג' תיבות, **קדוש קדוש קדוש** ה'. ומקשינן שם הא גם המלאכים אומרים אחרי ב' תיבות, **ברוך כבוד** ה'. ומתרצינן דרק לאחר שנתנה רשות לומר אחרי ג', הותר גם אח"כ לומר גם אחר ב' תיבות. וא"כ הכל מיושב: יעקב אמר אני אשלח אותך רק אם ברכתני ברכת כהנים. אומר לו המלאך, אני מלאך! ובברכת כהנים ה' נמצא בתיבה השניה, א"כ המלאך לא יכול לברך, ואם תרצה לומר שכבר ניתנה לו רשות, התשובה היא, אומר המלאך, רק כעת ניתנה לי רשות לומר פעם ראשונה קדוש, א"כ אני לא יכול לברך אותך. רבי יונתן איבשיץ.

לב לב. ויזרח לו השמש. וברש"י שהשמש מיהרה לזרוח בשבילו. ובטעם שהשמש מיהרה לזרוח בשביל יעקב, י"ל ע"פ הילקוט שמעוני שהשמש והירח כל יום טובלים עצמם בערב בנהר של אש, והטעם בזה כותב השל"ה משום שהאומות עובדים אותם כל היום ובערב מקיימים השמש והירח בעצמם פסילי אלוהיהם תשרפו באש. והנה נפסק בשו"ע יוד קנה ב שאסור להתרפאות מדבר שעבדו בו ע"ז, וא"כ איך יעקב יוכל להירפא מהשמש בבוקר, הרי מנהג האומות להשתחוות לשמש מיד בזריחה? ע"כ הקב"ה הקדים לו את הזריחה כדי שיוכל להתרפאות ממנה. רבי שאול קצנלבוגן.

לג ג. וישתחו ארצה שבע פעמים. החיד"א (בספרו ראש דוד פרשת במדבר) הביא כשהמן אמר לאחשורוש ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים הוא בא לומר לאחשורוש שהעם הזה צריך להיות בטל ברוב וא"כ צריך לבטל אותם, ולפי האמת זה לא טענה כי כתוב שכשירדו למצרים הם היו 69 ונכנס עימם הקב"ה ונעשו 70 והרי הקב"ה לא בטל ברוב. אבל הגמ' בב"ב קכג אומרת שהיו 69 ויוכבד נולדה בין החומות ונהיו 70 ולפי"ז חוזרת טענת המן כי ה' לא איתם. והנה ביאור פלוגתת חז"ל אי יוכבד מצטרפת ל- 70 או לא י"ל דנחלקו האם עובר ירך אמו ואז לא מצטרפת וצריך להקב"ה או עובר לאו ירך אמו ואז כן מצטרפת ולא צריך את הצירוף של הקב"ה. והנה המן טען למה אתה לא כורע ומשתחוה הלא סבא שלך בנימין השתחוה לי דהרי מרדכי היה מזרע בנימין ורחל השתחוותה לעשיו כשבנימין היה עובר. מה ענה מרדכי עובר ירך אמו וא"כ לא נחשב שבנימין השתחוה, ולכן כעת כשראה המן שאין מרדכי כורע ומשתחוה לו נולדה לו הטענה ישנו עם אחד מפורד ואז הוא צריך להתבטל ברוב כי מרדכי חידש לו שעובר לאו ירך אמו א"כ הקב"ה לא היה עמכם א"כ אתם יכולים להתבטל. ויש להוסיף דמצינו בחולין המן מהתורה מניין המין העץ. והנה חווה טענה שיכלה לאכול מעץ הדעת כי הציווי היה לאדם ולא לחווה ואם נאמר

שעובר לאו ירך אמו אין עליה איסור כי לא נצטוותה. ולמעשה זה לא טענה כי ה' הזהיר מעץ הדעת לא תאכל והוא אכל מהפרי ונענש כי כל היוצא מהעץ דינו כעץ וא"כ גם חווה נאסרת בעץ כי היא יצאה מאדם. וזהו הרמז המן מהתורה מניין היכן רמוז המעשה בין המן למרדכי אם עובר ירך אמו או לא, המין העץ.

לג ד. ויפול על צוואריו וישקהו ויבכו. וברש"י הלכה היא בידוע שעשיו שונא ליעקב. רבי יונתן איבשיץ מעיר ע"ז, זה שעשיו שונא ליעקב אנחנו יודעים מצוין, והם דואגים להזכיר לנו זאת מידי פעם. אבל מה זה הלכה - איזו הלכה יש כאן? וי"ל ע"פ שו"ע יו"ד פח ב דשניים המכירים זה את זה אסורים לאכול בשר וחלב באותו שולחן, שמא מתוך קירבה יערבבו. אבל ישראל וגוי מותר תמיד ואין חשש שיערבבו, כי הלכה היא עשיו שונא ליעקב, הנה לנו ההלכה.

לג י. על כן ראיתי פניך כראות פני אלוקים ותרצני. היתכן לומר שפני לבן הם כפני אלוקים? אומר רבי יונתן איבשיץ, שיעקב לא הסתכל על עשיו כי הוא רשע (וזה הרי אחד הטעמים ש"א כי יצחק התעוור בגללם, כי הסתכל בפני עשיו). וזה מה שאמר יעקב ראיתי פניך כראות פני אלוקים. כמו שאסור להסתכל על אלוקים דכת' כי לא יראני האדם וחי, ה"ה פניך.

לג יז - כ. ויעקב נסע סוכתה ויבן לו בית וגו'. ויבא יעקב שלם עיר שכם וגו'. ויצב שם מזבח. מה הטעם שבסוכות יעקב לא בנה מזבח לה' ורק בשכם בנה? וי"ל, אומר המשך חכמה, כיוון שבסוכות עדיין לא נרפא מצליעתו, והיה בעל מום ופסול להקריב בבמה (זבחים טו): ולכן בנה בסוכות רק בית, אבל בשכם שהגיע שלם ואומר רש"י שלם בגופו שנרפא מצליעתו, שם בנה מזבח והקריב קרבנות.

לד ד. ויאמר יעקב אל שמעון ולוי עכרתם אותי להבאישני וכו' ונשמדתי אני וביתי. יש להקשות למה כשנקט עכירה נקט רק את עצמו, ואילו ונשמדתי צירף גם את ביתו לעניין? וי"ל, אומר רבי נתן גשטטר, הנה הרמב"ם כתב שהטעם שכל העיר שכם נתחייבו מיתה משום שהיה עליהם לדון את שכם וחמור ולא דנו ובני נח מצווים על הדינים. והנה הרידב"ז על הרמב"ם שם הביא את קושיית הרמב"ן דלפ"ז מה יעקב כעס? ותירץ ע"כ הרידב"ז שיעקב ס"ל שגם קודם מתן תורה יש את הדין שגר שנתגייר כקטן שנולד דמי, ולכך הם כישראל ולא חייבים מיתה, משא"כ בני יעקב טענו שהחידוש שגר שנתגייר כקטן שנולד נהיה רק לאחר מתן תורה. והנה בפרשת דרכים כתב שהטעם שיעקב נשא ב' אחיות משום שהם התגיירו והם כקטן שנולד וממילא לא היו ב' אחיות, והנה כעת שבני יעקב הורגים את עיר שכם סימן שס"ל דל"א כקטן שנולד, א"כ עכרתם אותי להבאישני שעברתי על איסור ב' אחיות, אבל ההשמדה הוא גם על ב"ב.

לד כה נו. ויהי ביום השלישי וכו' ויקחו שני בני יעקב וכו' ויהרגו כל זכר. ואת חמור ושכם בנו הרגו לפי חרב. יש להקשות הא עיקר החטא נעשה ע"י שכם וחמור, וא"כ מה הטעם הרגו קודם את כל העיר ורק אח"כ את שכם וחמור. וי"ל ע"פ הרמב"ם מלכים פ"ט היד שכתב שם בטעם שהרגו את כל בני העיר, כי חטאם היה משום שבני נח מצווים על הדינים והיה על בני העיר לדון את שכם וחמור ע"ז שגזלו את דינה, ומזה שלא עשו את זה נתחייבו מיתה, ע"כ דברי הרמב"ם. וא"כ י"ל, אומר רבי ברוך דב פוברסקי בספרו בד קודש, שכיוון שכל חיובם הוא על זה שהם לא דנו, אז הם חייבים רק כל עוד הם יכולים לדון ולא דנים, ואם יהרגו את שכם וחמור לפני כל העיר, אזי הם לא יוכלו לדון, וממילא יפטרו ממיתה. לכן הרגו קודם את כל העיר ורק אח"כ את שכם וחמור.

שם. ויהרגו כל זכר ואת חמור ושכם הרגו לפי חרב. הטעם שרק חמור ושכם נהרגו לפי חרב ואצל כולם לא נכתב לפי חרב. י"ל ששכם וחמור נתחייבו מיתה על גזילת דינה, והדין הוא שכן נח נהרג בסייף כשעובר בקום ועשה על אחת מז' מצוות ב"נ (רמב"ם שם). אך בלא"ה אין נהרגין בסייף למרות שיש עונש מיתה. וא"כ כל אנשי העיר שנענשו רק על זה שלא דנו את שכם וחמור ולא קיימו הדין לדון את שכם וחמור, אין דין להורגם בסייף ולכן לא נכתב איך הרגום (ע"פ חת"ס ח"ו סימן יד). חבצלת השרון.

לד כה כז. ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי וגו'. בני יעקב באו על החללים ויבזו. יש לעיין מדוע שמעון ולוי לבד הרגו את בני שכם ואילו שאר השבטים לא נטלו חרבם (בהשראת אביהם כמבואר בהמשך שיעקב טען לפנייהם על שעשו זאת), ואילו בביזה השתתפו שאר השבטים. וי"ל ששמעון ולוי טענו שאין הם גרים כלל כי התגיירו רק בשביל לשאת את דינה, ואילו יעקב טען אולי הם גרים באמת. ולכן לאחר ששמעון ולוי הרגו אותם, שאר בני יעקב השתתפו בביזה משום שהם אחזו כמו יעקב אביהם שטען שאולי הם גרים באמת וממילא אפשר לבזוז משום שגר אין לו יורשים. חתם סופר.

לה א. ויאמר אלוקים אל יעקב קום עלה בית קל וכו' ועשה שם מזבח לקל הנראה אליך בברח מפני עשו אחיך. יש לעיין מה הטעם כתב את הסיבה שצריך לעשות מזבח בברח מפני עשו אחיך. ועוד שרש"י במקום כותב שיעקב איחר את נדרו, וצ"ע הרי יעקב התחייב להביא את הנדר כשישוב בשלום אל בית אביו כמו שאמר במפורש ושבתי בשלום אל בית אבי, ועדיין לא בא לבית אביו? וי"ל, אומר הפרשת דרכים דרוש ג, שכוונת יעקב היתה שחיוב הקרבן שלו יהיה כשישוב בשלום וינצל מעשיו. ומעשיו הוא כבר ניצל, ולכן אמר הכתוב ועשה שם מזבח וגו' בברח מפני עשו אחיך, משום שההצלה מעשיו זו סיבה מספקת להביא קרבן, אף שאל בית אביו עדיין לא הגיע, אבל ההגעה לבית אביו היא לא הסיבה העיקרית להביא הקרבן, ולכן הוא ג"כ נענש.

לה ב-ג. ויאמר יעקב וגו' הסירו את אלוהי הנכר ונקומה ונעלה. מדוע רק עכשיו כשבא ללכת נזכר לומר הסירו את אלוהי הנכר ול"א זאת בזמן שהביאו את השלל? וי"ל שרק כעת זה נודע לו, כי באו לעלות ולא הצליחו, כעניין שאמרו בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה ע"י ואז נודע לו כיוון שלא זזו בגלל שיש עליהם ע"ז, ולכן אמר הסירו וכו' ואז נקומה ונעלה, וכנכתב בהמשך ויתנו אל יעקב את כל אלוהי הנכר ויסעו. ישמח משה.

לו יב. ותמנע היתה פילגש לאליפז וכו'. הגמ' בסנהדרין צט: מספרת על מנשה בן חזקיהו שהיה רשע והיה מקנטר על דברי התורה ואמר, לא היה לו למשה לכתוב ואחות לוטן תמנע, ותמנע היתה פילגש לאליפז וכו'. ומתרצת הגמ' דתמנע בת מלכים היתה, והיא רצתה להתגייר ולא קיבלה, אמרה מוטב להיות שפחה לאומה זו ולא גבירה לאומה אחרת. א"כ יש תועלת במה שכתבה התורה. וקשה, הא בכל פרק לוי נמנים עשרות שמות ואלופים ולמה לא הקשה מנשה על שאר הפסוקים שאין בהם שום נפק"מ? ומתרץ המהרי"ל דיסקין שאת פסוקי האלופים כולם צריך להלכה ואינם מיותרים, שהרי אדומי עד דור שלישי אסור בקהל, ומדור שלישי מותר. לכן הוצרך לספר סדר בני אדום שנדע מתי הם מותרים בקהל. משא"כ בתמנע שיצא ממנה רק עמלק, כדכתיב ותלד לאליפז את עמלק, ועמלק אסור בקהל, א"כ אין שום נפק"מ בזה שכתבו אותו.

לה יז. ויהי בהקשותה בלדתה ותאמר לה המילדת אל תראי כי גם זה לך בן. וקשה מה אמור להרגיע אותה שזה בן? וי"ל שהפחד שלה היה ממה שאמרה בשעתו ליעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי, ז"א שאם יהיו לה בנים לא תמות, ואם לא אז תמות, וכאן פחדה שהולכת למות, א"ל המילדת לא תמותי בגלל הקללה שלך, כי כעת הקללה בטלה כי יש לך בנים, וקללתך היתה רק אם לא יהיו לך בנים. אמרי שפר.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

מיתת רחל - ברית כרותה לשפתים

ותמת רחל ותקבר בדרך אפרת היא בית לחם. רש"י בפרשה הקודמת מביא את דברי חז"ל שרחל מתה בדרך משום קללת יעקב שאמר ללבן "עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה", ואף שלא ידע שהיא גנבה ובוודאי אם היה יודע לא היה אומר זאת מ"מ נתקיימה קללתו. ומקור הדברים במדרש רבה עד. הגמרא במועד קטן אומרת שאילו אברהם כשעלה להר המוריה לא היה אומר ונשובה אליכם הוא היה עוקד את יצחק ורק בזכות ששמר על דיבורו ואמר ונשובה חזרו שניהם. יש סיפור שמופיע בתענית דף

ח. על אישה אחת שנפלה לבור ואדם אחד חילץ אותה ובשכר זה הסכימו שניהם בתקיעת כף שינשאו זה לזו ולא ינשאו למישהו אחר, ואמרו שהחולדה והבור יהיו העדים על זה. והלכו לדרכם, לימים האיש שכח מכל המקרה ולא עמד בשבועתו ונשא אישה אחרת והוליד ממנה שני בנים, ולימים הבן הגדול נפל לבור ומת והבן השני ננשך עי"י חולדה. אותו האיש הבין שדברים בגו, הוא פשפש ונזכר באותה שבועה שאמר החולדה והבור יהיו עדים בינינו, מיד הוא חיפש את אותה האישה ומצאה והיא אכן לא נישאה, וגירש את אשתו הראשונה בהסכמתה ונשא לאישה את אותה אישה שנשבע לה בעבר.

ומבואר בקדמונים שלא רק באדם צדיק שמוציא קללה מפיו אלא כל אדם שמוציא קללה מפיו אפילו בטעות עשוי להתקיים, ואפילו אם לא אמר זאת בתור קללה רק הזכיר שאם תעשה כך יכול לקרות לך כך וכך הדבר מסוכן כמו שהזהירו חז"ל בברכות יט. לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן ואמר רב יוסף מאי קראה שנאמר כמעט כסדום היינו מאי אהדר להו נביא שמעו דבר ה' קציני סדום, ומאד מאד צריך להזהר בזה. ורבי יעקב אדלשטיין היה רגיל לומר שחלק גדול מהצרות שיש היום הם מחמת קללה של אחד ההורים או של אחרים בשעת כעס, ואף שהתחרט כבר עשרות פעמים כבר חלה הקללה, והרבה פעמים היה מורה לעשות התרת קללות. וביערות דבש ח"א דרוש טו כתב: וכבר אמרו כל דיבור שיוצא מפי אדם עושה רושם. ובעו"ה אדם מפטפט כל היום בדברים, ואינו מרגיש שבכל דבר עושה רושם, עד שאמרו חז"ל ברית כרותה לשפתים, ואיך לא ישמור אדם מבטא שפתיו על כל דבר פשע. ובפלא יועץ ערך דיבור כתב: וכן צריך ליזהר מאד שלא יפתח פיו לשטן שלא במתכוין כגון אם אומר לא אעשה עוד דבר זה יאמר כמו שנוהגים לומר בבריאות ובחיים ומאד צריך לעמוד על המשמר על זה בפרט כשמדבר עם חברו שאם תארע תקלה ח"ו לא ימצאו מקום לתלות בדבריו כשגגה היוצאת מלפני השליט. ושמעתי מחכם אחד שפעם א' הלך איש א' לדרך ועשה לו לוויה ואחר שנפרד ההולך ממנו והלך מרחוק נזכר לצוות לו דבר א' וקרא לו בשמו והיה חוזר ההולך לאחוריו לכבוד הת"ח לראות מה יקרה לו והיה רוצה החכם לומר לו אל תחזור ותכף נזכר כי לא טוב לומר כן להולך לדרך ואמר לו המתן בלבד וכל כיוצא בזה ישמע חכם ויוסף לקח וכבר הזהירו רז"ל כיוצא בזה שלא לומר לחולה או אבל הרוצה לקום מפני שיבה וכדומה שלא יאמר לו אל תקום אלא יאמר לו אל תטרח שב בנחת וזריזות מביאה לידי זהירות. החינוך במצוה רל"א מבאר את טעם האיסור לקלל כל אדם מישראל וז"ל: אף על פי שאין בנו כח לדעת באי זה ענין תנוח הקללה במקולל ואי זה כח בדבור להביאה עליו, ידענו דרך כלל מכל בני העולם שחוששין לקללות, בין ישראל בין שאר האומות, ויאמרו שקללת בני אדם, גם קללת הדיוט תעשה רושם במקולל ותדביק בו המארה והצער. ואחר דעתנו דבר זה מפי הבריות, נאמר כי משרשי המצוה, שמנענו השם מהזיק בפינו לזולתינו כמו שמנענו מהזיק להם במעשה. וכעין ענין זה אמרו זכרונם לברכה [מועד קטן י"ח ע"א] ברית כרותה לשפתים, כלומר שיש כח בדברי פי אדם. ואפשר לנו לומר לפי עניות דעתנו, כי בהיות הנפש המדברת שבאדם חלק עליוני, וכמו שכתוב [בראשית ב', ז'] ויפח באפיו נשמת חיים, ותרגם אונקלוס לרוח ממללא, נתן בה כח רב לפעול אפילו במה שהוא חוץ ממנה, ועל כן ידענו ונראה תמיד כי לפי חשיבות נפש האדם ודבקוּתה בעליונים כנפש הצדיקים והחסידיים, ימהרו דבריהם לפעול בכל מה שידברו עליו, וזה דבר ידוע ומפורסם בין יודעי דעת ומביני מדע. מובא בשו"ת חתם סופר חלק ו' ליקוטים סימן ס"ד מעשה בתינוק חולה שהרב מפראג הורה שלא למול את התינוק שהיה חולה דאם ימולו אותו לא יוכל לחיות יותר מג' חדשים ולאחר ט' שבועות מת אותו הילד, וע"ז כותב החת"ס הנה מיתת הילד לא נפלאה ולא רחוקה כי היה ראוי למות מפאת דבריו אשר שפטו לבן מות והוא כשגגה היוצא מהשליט ולא היו לו מספיק זכויות כדי להצילו. כולם מכירים את הנוסח שנמצא על מציבה בכניסה לסגולה בפתח תקווה: הנפטר הראשון בבה"ק הזה איש ישר ב"ר אורין הישיש ר' ניסן לייב ... מפינסק איש גלמוד שעלה לארץ יחד עם בני עירו שהתישבו במושבתנו והתבטא כעשרה ימים לפני פטירתו בהיותו בריא ושלם ואמר שהוא לא היה מתנגד להיות הראשון בבה"ק הזה ונלב"ע ביום י"ט תשרי תרמ"ט תנצב"ה.

נביא כאן מספר סיפורים רובם לא הבאנו בעבר על חומר פתיחת פה לשטן: סיפר רבי אליקים דבורקס שליט"א על סבו רבי אליקים דבורקס זצ"ל שנפטר ביום שישי לקראת שבת, עמד והספידו אחד מראשי ישיבת פרשבורג שהיה חברותא שלו ואז אמר אני **מקנא** בר' אליקים שנכנס לעולם האמת נקי ביום שישי ושזה זכות גדול, לאחר כמה דקות התמוטט ונפטר באותו יום.

מעשה אירע בירושלים להרב ד.ק. שבמשך 24 שנים לא זכה להיפקד בזש"ק, ואחר שנות סבל וסיבובים בכל רחבי תבל אצל רופאים, זכה להיפקד בבן זכר. הרב ד.ק. למד בצעירותו בישיבה בירושלים, ונודע כמתמיד גדול. בישיבה שם היתה אשה שהיתה שוטפת את הרצפות בהיכל הישיבה, ופעם אחת הגיעה עם כמה מזאטוטיה לשטיפת הישיבה, והם כדרך הילדים עשו רעש והפריעו ללומדים. הוא ניגש לאשה והעיר לה על הרעש שעושים ילדיה שמפריע לו מלימודו. האשה שעבודה זו היתה קשה עליה, קצת נפגעה מההערה, ופלטה מבין שפתיה: הלוואי שלא תזכה לטעום את טעמו של צער גידול בנים. חלפו להן שנים, הוא התחתן ושכח את המאורע הזה. עברו שנים רבות והם מצפים ומייחלים בלב שבור וקרוע לזרע של קיימא שמתמהמה מלבוא, בזמן שכמעט ונואשו, עלה בפתע פתאום בזיכרונו של הרב ד.ק. אותו מעשה בעוזרת הנקיון של הישיבה, ומה שאמרה לו, ואז החל להרהר ולחשוב, שהנה אז הוא חשב שהיא התכוונה לברכו שלא יראה צער גידול בנים, אבל הרי היא אמרה זאת מתוך שנפגעה קצת מדבריו כלפיה, ואולי יש בדבריה כמין קללה וקפיידא כלפיו? אומר ועושה. התחיל לברר אחר מקום מגוריה, ושמח לשמוע שהיא עדיין בחיים. נסע לביתה. פרש בפניה את המקרה הנ"ל, וביקש בכל לשון שתמחל לו בלב שלם. היא כמובן מחלה בלב שלם, ואף הוסיפה ברכות מלב ונפש, וסיפרה לו כי בניה אלו שהיו איתה בעת שטיפת הרצפות בישיבה, יצאו תלמידי חכמים גדולים ומפורסמים. לא עברו יותר מתשעה חדשים, ובני הזוג המבוגרים זכו לחבוק בזרועותיהם בן זכר, וכל העיר ירושלים רעשה געשה ושמחה בשמחתם ובנס הגדול שהתרחש לעין כל.

מספר בעל המעשה: הייתי לאחרונה במכירת חסד בבית שמש, מכירה של מוצרי לחם וחלב, פירות וירקות במחיר מוזל ביותר. כמו בכל שבוע, נכנס לשם אחד מתושבי השכונה ממכריי, העמיס עגלה גדולה בכל טוב וניגש למוכר. **כמה צריך לשלם?** הוא שאל. הסתכלתי עליו במבט מתפלא, והוא הסתכל עלי חזרה. הוא סימן לי שהוא כבר מסיים עם החשבון ואז ידבר איתי, ואני הייתי מסוקרן ממש. כי מאז שאני מכיר את היהודי הזה, בכל פעם שהוא מסיים את הקניה השבועית הגדולה במכירה הוא שואל את המוכר **כמה הנזק?** כך הוא בחר להתבטא, אולי כי פשוט יותר מקורי וייחודי לשאול כל פעם כשאני בשטח, אני לא יכול לשתוק ואני אומר לו: למה אתה אומר כך?! זה לא נזק, זה רווח. אתה מביא אוכל לילדים שלך! אבל הוא צוחק. רווח או נזק, מה זה משנה? גם הפעם, בשעה שהוא עמד לסיים את החשבון, כבר עמדתני הכן לדו שיח הקבוע. הוא ישאל כמה הנזק, ואני מיד אתקן אותו 'כמה הרווח'. אבל כאמור, הפעם זה היה אחרת, ולכן כה התפלאתי לפשר השינוי. אחרי ששילם, הוא סיפר לי כך: תמיד אחרי שחזרתי מהקנייה, היה איזה נזק. חלב התפוצץ, ירקות התפזרו, שקית נקרעה, משהו נשכת. תמיד! תמיד היה נזק, עד שחשבתי שככה זה ואין מה לעשות. כשקונים קנייה גדולה משהו מוכרח להשתבש. אבל הדיבורים שלך כנראה השפיעו עלי, והחלטתי לשנות את השפה. בקניה האחרונה שאלתי את המוכר 'כמה לשלם?' והנה, באותה פעם לא היה שום נזק! הכל הגיע הביתה בשלמות, כל השקיות, כל הפירות והירקות, דבר לא נעדר! "נפעמתי ממש. לא דיברתי על נזק, ופשוט לא היה! מאז אני שואל 'כמה לשלם', ובאמת הכל מגיע הביתה שלם. מגליון השגחה פרטית.

סיפר רבי גדליה הוניגסברג אברך ביקש שאשאל את זקני הרב שטינמן: אשתו היתה יולדת כל שנתיים ובשנים האחרונות פסקה מללדת והיה עוד מקרים לא טובים ל"ע, עשו חשבון נפש ובתוך הדברים נזכרה האישה שפעם בעידן ריתחא שהיה קשה לה עם הילדים ובעלה לטענתה לא מספיק עזר לה, אמרה לו: לא מגיע לך שיהיו לך יותר ילדים רח"ל, ועכשיו פוחדת אולי בגלל זה. אמר הרב שטינמן שזה פתיחת פה לשטן. ואכן צריך המון זכויות בשביל לכפר.

אחד מתלמידי רבי חיים פנחס שיינברג סיפר: פעם פגשתי בשעת חדוותא ושאלני לשלומי וכיוון שהכל היה למישרין עניתי לו: טוב מאוד, ובקשני לא לומר נוסח זה משום שיש במדרש על הפסוק "והנה טוב מאוד" זה המוות ולא ראוי לפתוח פה לשטן. לפני רבי חיים קניבסקי הגיע יהודי מבוגר, וביקש ברכה עבור אמו החולה מאוד, ובירכה רבינו ברפוא"ש, אך אותו יהודי לא הסתפק בברכה והוסיף ואמר, אני מוכן לקבל על עצמי את המחלה והייסורים של אמי, ובלבד שהיא לא תסבול, אני כבר לא יכול לראות בסבלה. שמע רבי חיים ואמר בזעזוע: ח"ו אל תגיד דיבורים כאלה! תגיד שתלמד לרפואתה, וזה יעזור אי"ה. כשיצא מהחדר מאושש מהברכה, נכנס יהודי שבור ורצוף כשניכר שעל עיניו שכבר אינו ישן זמן רב, וסח לפני רבינו כי לפני כשבוע רצה לקחת יום חופש מהעבודה ולא היה לו שום תירוץ. בצר לו התקשר למנהל העבודה והודיע כי סבתו נפטרה בפתאומיות והוא חייב להיעדר באותו היום, והמנהל כמובן השתתף בצערו ואישר לו את השיחרור. לא חלפו להם 48 שעות וסבתו נפטרה בפתאומיות! סבתו הייתה לדבריו אישה בריאה וחזקה במיטב שנותיה, וליבו נוקפו ואינו מניח לרגע שמא הוא במו פיו גרם לה למות ומה תקנתו. רבינו לא חיפש להרגיעו, ואדרבה הטיח בו דברים קשים: עשית לא טוב, עשית שטות גדולה, אסור לדבר שטויות, ברית כרותה לשפתיים, עכשיו תקפיד ללמוד משניות יום יום עד סוף השנה לעי"נ והי' יעזור, משיצא שאל רבי חיים איפה ההוא שרצה לקחת מקודם את המחלה על עצמו, תגיד לו שישאל את זה כמה צריך להיזהר בדיבור.

להלן סיפורים מספר אמונה שלמה פרשת ויצא: מעשה בבחורה רווקה מצוינת שהייתה מעוכבת שידוך ולא היה לכך הסבר טבעי מדוע היא אינה מוצאת את זיווגה. יום אחד נזכרה הבחורה במקרה מזעזע שכאשר הייתה ילדה, היא וחברתה פגעו באלמנה אחת. ואותה אלמנה שנפגעה עמוקות, איחלה במר פגיעתה שתישאר בלי בעל כל החיים. אותה אלמנה כבר נפטרה ולא הייתה אפשרות לבקש ממנה מחילה. בני משפחתה ששמעו את הסיפור היו אובדי עצות שהרי יש כאן קללה קשה. אביה של הבחורה לא אמר נואש ופנה לרבי גרשון אדלשטיין שהמליץ לו לעשות התרת קללות האב עשה מיד התרת קללות ולאחר כשבוע וחצי התארסה הבחורה! **בספר רכב אליהו** מספר מה שאירע בימיו, באשה אחת שהיתה יושבת בין שארי נשים והיו מספרות בענין של דין וחשבון על כל המעשים, ופתחה אשה אחת בדרך שחוק ואמרה: אני בבואי לפני דין אעשה עצמי אילמת שלא אוכל להשיב להם, ולא היו ימים מועטים עד שנעשתה אילמת, והיתה אילמת עד יום מותה, עכ"ל. **בזמנו של רבי חיים מוולוז'ין** התגורר שם הגאון רבי אליהו לנדא, צדיק תמים שהיה חשוך בנים. לימים, חלה בנו של רבי איצליה מוולוז'ין ואביו הצטער מאוד ממחלת בנו וייסוריו. אמר לו אביו רבי חיים: הלוואי על רבי יצחק אליהו צער כצערך, לו אין כלל ילדים! כבדה מחלת הילד, ונפטר. לימים רבי אליהו נפקד בבן. כשהגיע לשנות בנו של רבי איצלה חלה במחלה זהה, וחוליו הלך והכביד. אביו ששמע על דברי רבי חיים לבנו, ישב כל הלילה ליד מיטת בנו והתפלל לרפואתו, קרא פרקי תהלים בבכיה, וזעק בנהמת לבו: לא לכך התכוון רבי חיים לא התכוון שכדאי שיוולד ילד וימות משלא יוולד. לא דיבר אלא על החולי בלבד ובאותו לילה עבר על הילד המשבר, והבריאה ממחלתו. **רבי שמעון שרייבר** רבה של נובמסטא, פגש בזקן אחד וידיו רועדות. כשנודע לו שהוא נכד הכתב סופר וקריו על שמו, אמר לו: דע לך, שרעידתי באה עלי בגלל סבך! וסיפר, שבהיותו נמנה על מקושריו של הדברי חיים מצאנו דיבר עזות נגד רבה של קראקא שבנה את המקווה כשיטת אביו החתם סופר ושלא כדעת הרבי מצאנו. כשנודע הדבר לרבי מצאנו, קרא לו ונזף בו: יש לרעוד מבנו של החתם סופר ומאז הוא רועד. **מעשה בגאון אדיר** גדול בתורה שבא להיוועץ בסטיפלער כי מתחננים לפניו שיבוא לארצות הברית ויעמוד שם בראש ישיבה גדולה וחשובה. יעצו הסטיפלער: לך לשנתיים, ואם תצליח תשאר שם עשר שנים. כעבור שנתיים נפטר הסטיפלער, ואותו גאון הצליח שם מאוד, ונשאר. כתום עשר שנים חלה בפתאומיות ונפטר, והובא לקבורה בארץ ישראל! והיתה זו כשגגה שיצאה מפי השליט. **היה יהודי** שהיה רגיל לעבור דירות. בכל דירה היה פגם, בכל דירה מצא חסרון. עד שאחת הפעמים מצא דירה כלבבו ב"ה, דירה מושלמת עבורו ועבור משפחתו המורחבת, דירה ללא פגם ורובב. בטקס חנוכת הבית זחה דעתו

עליו ואמר "מפה רק לבית הקברות..." כשהוא רצה בזאת להמחיש למסובים עד כמה הוא מרוצה מהדירה וכי אין בדעתו להמירה או להחליפה לעולם. עברו שנים, משפחתו גדלה והתרחבה והדירה נעשתה צרה מהכיל. בלית ברירה החליטו כי שוב עוברים דירה, כשהוא כמובן שכח את הצהרתו בעת כניסתו לדירה. ויהי, אך דרכו כפות רגליו בדירתו החדשה ומיד התמוטט ונפטר!

מסופר על קבוצת בחורים שלמדו בישיבה ופעם בשבוע היו נוסעים באמצעות חברת מוניות למקום קבוע. הנהג שהסיע אותם היה נהג קבוע, אדם שמטבעו היה מופנם ומבט תמידי של עצב היה נסוך על פניו. הבחורים שהיו בני שבע עשרה היו נכנסים למונית כשהם שמחים וטובי לב. במהלך הנסיעה היו הבחורים מצחקקים ומתלוצצים על כל דבר וענין תוך שהם מנסים לשתף גם את הנהג בדברי הצחוק, אך דברי הצחוק לא מצאו חן בעיניו וככל שאלו רבו כך נעשה הוא יותר מופנם. הבחורים ניסו להבין לפשר התנהגותו ושאלו שאלות משונות, אך הנהג נותר סגור. פעם אחת היו הבחורים במצב רוח מרומם במיוחד, ובמהלך צחוקם ניסו להניא את הנהג להשתתף עימם בצחוקם, אך הנהג גם הפעם סירב להיפתח. בשלב מסוים כאשר ראה הנהג שהבחורים לא מרפים ממנו, פנה אליהם בבקשה מעומק ליבו: "אנא, אני מתחנן, הניחו לי לנפשי. יכולים אתם להמשיך בצחוקכם אבל אל תערבו אותי בזה. אני אב שכול וצערי קשה עלי מנשוא. אנא רדו ממני ואל תציקו לי". אחד הבחורים ששמע את דברי הנהג לא הסכים לכך ומיד התריס לעבר הנהג: "תירוץ יפה המצאת לנו. **אף אני אב שכול** ואין עובדה זו מפריעה לי לצחוק ולשוחח עם חבריי?" והנה הגיע שעתו של אותו בחור להתחתן בשעה טובה ומוצלחת. כעבור שנה מיום הנישואין נולד להם בן. אולם לדאבון הלב לא חלפה שנה מלידתו והבן נפטר במוות עריסה. צערם של ההורים היה רב אך עד מהרה נולד להם בן שני וצערם נשכח קמעא. אולם לאחר מספר חודשים גם ילד זה נפטר לבית עולמו. הפעם היה צערם של ההורים גדול מנשוא! שני בנים נפטרים באותה דרך בתקופה קצרה, על אף שלא נראתה סיבה הגיונית לדבר. לאחר מספר חודשים נולד להם בן שלישי אולם לא עלינו גם ילד זה נפטר. כעת מיודענו היה "אב שכול" שלוש פעמים, ה' ירחם ויציל. ההורים הוכו בתדהמה מה רוצה מאיתם בורא העולם? מדוע נפטרו ילדיהם בזה אחר זה? הם פנו לרבנים לקבל ברכה. והנה באחד הימים נזכר אחיו הצעיר של החתן שנכח באותה נסיעה, בשיחה שהתקיימה אז. שיחה שבה התבטא אחיו בצחוק "שגם הוא אב שכול". מיד פנה האח למיודענו ואמר: "אתה התבדחת על אותו נהג מונית ללא שום חשבון ומי יודע כמה צער גרמת לו בכך, עליך לאתרו ומיד לבקש את סליחתו! אולי בגינו של מעשה זה באה עליך כל הרעה הזו". מיד החל האח הפוגע באיתור הנהג. הוא פנה לחברת המוניות ושם הוברר להם כי הנהג כבר לא עובד בתחנה. הם ביקשו את פרטיו ולאחר מאמצים מרובים הצליחו לאתרו. בפגישה שנקבעה ביניהם הזכיר הפוגע לנפגע את אותו מקרה ושפך לפניו את צערו על מה שעולל ועוד סיפר את כל הקורות אותו וביקש מהנהג את סליחתו הכנה. הנהג אכן סלח בכל לב. אחר הדברים האלה, זכה הזוג למשפחה ברוכה, לילדים בריאים בנפשם ובגופם. דומה, קורא יקר, שהסיפור מדבר בעד עצמו וכל מילה מיותרת. הבה וננצור את לשוננו מרע ושפתותינו מדבר מרמה, ובכן נזכה לשפע טובה וברכה.

סיפור הרב יצחק בצרי מסופר על רבי עובדיה יוסף שפעם אחת באה אישה אחת לנסות אותו לעשות ממנו צחוק. בעלה חיכה למטה והיא נכנסה למרן. ואמרה לו שהיא לא יודעת מה לעשות, כי בעלה נעלם והיא רוצה להתחתן והיא עגונה. הרב שאל אותה את בטוחה שהוא מת. אמרה לו כן! לא מוצאים אותו הרבה זמן ובטח הוא לא בין החיים. אמר לה את בטוחה? כשענתה כן הוא אמר אני מתיר אותך מעכשיו. כי הוא כבר לא חי. היא ירדה למטה והתחילה לצחוק שהצליחה לעבוד על הרב. ובאה לספר זאת לבעלה. וכשנגשה לרכב גילתה שבעלה מת מדום לב. **היה סיפור** עם רבי אלחנן וסרמן שבקש פעם מרב אחד לעשות חסד עם איזה יהודי שזקוק לעזרה. אמר לו הרב, אין לי כח אני תשוש. אחרי חודשיים הוא פגש את אותו הרב כשהוא ממש תשוש ובלתי כח ונראה ממש לא טוב. שאל אותו הרב למה זה קרה לי. אמר לו אתה בעצמך גרמת את זה. שאמרת שאתה עייף מאוד. וזה הכח של הדיבור! **כידוע המלבי"ם** הרעיש את

העולם בחיבורו המקיף והעמוק 'ארצות החיים' על שולחן ערוך אורח חיים, אך לא הוציא לאור אלא חלק ראשון, עד אמצע הלכות תפילין. תלה זאת המלבי"ם במשפט שיצא מפי החתם סופר. וכך היה מעשה: כאשר ביקר המלבי"ם בפרשבורג, עלה לבית הכנסת הגדול בשבת. באותה שעה ישב החתם סופר עם תלמידיו בסעודה שלישית. והנה בלי משים, עמד המלבי"ם במקומו של החתם סופר. כשהגיע החתם סופר לתפילת מעריב, ראה את המלבי"ם עומד במקום מושבו, חרד המלבי"ם וביקש לפנות את המקום. אך החתם סופר מיהר ואמר לו: הישארו לעמוד במקומכם! מאז – סיפר המלבי"ם נשאר במקומו, ולא הצליח להמשיך הלאה במלאכתו ולסיים את חיבורו על השולחן ערוך...

הש"ך הגיע פעם לקאליש ודרש דרשה בבית המדרש. המגן אברהם נכח בעת הדרשה. לאחר הדרשה הלך המגן אברהם לאכסניית הש"ך ופלפל עם הש"ך בחריפות ובבקיאות בכל מכמני הש"ס והיו הדברים מאירים ושמחים כנתינתן מסיני. והנה באמצע התלהטות שיחתם התורנית, באו אנשי הבית בבהלה והודיעו לש"ך שיש חולה מסוכן בעליית הבית הנוטה למות ברגעים הקרובים, ומכיון שהש"ך כהן, עליו לצאת מיד מהבית (שלא להיטמא למת). הש"ך שהיה באמצע ריתחת לימודו, הפשיל את שרוולו ונתן בכל עוז דפיקה על השולחן ואמר: אני מצווה להמתין לתדהמת הנוכחים נתקיים לעיניהם ככל היוצא מפיו יעשה! שיחת הש"ך עם המגן אברהם נמשכה שעה ארוכה. והחולה הוסיף לחיות. משסיימו לדבר, ויהי אך יצא הש"ך מפתח הבית נפטר החולה בעליה.

סיפור נוסף מובא בספר 'נחלת צבי': לבעל החמדת שלמה היה בן מוצלח מאוד וכשנתינה הפקודה מהצאר ניקולאי לקחת יהודים לצבא לעשרים וחמש שנה, הודיע בעל החמדת שלמה שמי שישתדל לשחרר את בנו מן הצבא ייתן לו את בנו לחתן! ראש הקהל היה רבי פייבל ולו בת יחידה, ובשמעו זאת נסע מיד אל השליט שהיה חייב לו עשרת אלפים רובל, ואשתו היתה קרובה של הגנרל שהיה אחראי על הפקודות, ודרש את חובו. השליט ביקש שיאריך לו את הזמן. אז הציע רבי פייבל לשליט שאשתו תיסע לקרובה הגנרל ותשתדל לשחרר את בנו של החמדת שלמה, וימחל לו על החוב, ועוד יוסיף לו מתנה. ואמנם היא נסעה לוורשה והצליחה לשחרר את הבן. בעל החמדת שלמה קיים את הבטחתו והשתדך עם רבי פייבל. האברך היה גדול בתורה והיה סמוך על שולחן חותנו, לימים הוא התחבר לקהילה אחרת והוא לא שב לחותנו, כתב רבי פייבל למחותנו בעל החמדת שלמה והודיע לו על מעשה בנו. כתב בעל החמדת שלמה לבנו וגזר עליו במצות כיבוד אב לשוב לביתו לשבת. כשקיבל האברך את המכתב נכנס לרבו החדש הרה"ק מקוצק והראה לו את המכתב. אמר לו הרבי, הישאר פה ואני אכתוב לאביך תשובה. המכתב נמסר לחסידו של הרבי שנסע בדיוק אז לוורשה, והרבי מקוצק ביקש שימסור את המכתב לפני כניסת השבת לבעל החמדת שלמה, אולם החסיד התעצל בשליחותו ולא מסרו לפני שבת. ביום השבת אמר לעצמו בעל החמדת שלמה: כשגם מצוות כיבוד אב אין מקיימים, אם כן לשם מה חיים? והיה זה כשגגה היוצאת מלפני השליט. האברך חלה פתאום ונסתלק מן העולם, רחמנא ליצלן. ביום ראשון בא החסיד עם המכתב לחמדת שלמה והתחיל הגאון לסמר ראשו מרוב צער, וצעק: טיפש, מה עשית, אבל כבר היה זה לאחר מעשה, החסיד הנ"ל, לאחר המעשה הזה, לא נראה בקוצק עשר שנים מחמת הפחד מהרבי מקוצק, וכשבא פעם לקוצק לשבועות, ראה אותו הקוצקע'ר ואמר עליו: נראה כמו אחד שנפל מהעליה! למחרת התפלל החסיד על עליית בית המדרש ונפל ומת רחמנא ליצלן.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל. ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: מדוע לא רואים שהקב"ה מעניש את הרשעים הגדולים למשל אחרי השואה מדוע הקב"ה לא עשה לגרמנים ימ"ש כאשר עשו לנו? **תשובה:** המהרש"א אומר לכל דבר בעולם הזה יש אפשרות של עונש וכפרה אבל על הריגת צדיקים קדושים וכן על עוונות ענקיים אין אפשרות להעניש בעוה"ז כיוון שכל עונשי העוה"ז לא יספיקו לתת נקם על מעשיהם הרעים.

שאלה: מה הדבר הגדול שגרם לרחל להיפקד? **תשובה:** הרמב"ן אומר שכשרחל ראתה שלא תוכל להסתמך על תפילת יעקב כשאמר לה התחת אלוקים אני אשר מנע ממך פרי בטן אז היא זעקה במר ליבה ואז זכתה לילדים. גם אנו כשמפסיקים להסתמך על כל מיני דברים חיצוניים ומתחילים לסמוך רק על תפילת עצמנו אז ניוושע.

שאלה: בפרשת השבוע מובא שיעקב עשה לצאן שלו סוכות. עד כמה צריכים להשקיע בבעלי חיים? **תשובה:** האור החיים אומר שיש כאן מסר מיעקב אבינו לדורות הבאים שחובתו של האדם לרחם על הבעלי חיים. ומי שחלילה לא מרחם עליהם מספיק יכול להיענש בעונשים קשים. ובזמן האר"י הייתה אישה עקרה אמר האר"י כי היא הפריעה פעם לבעלי חיים לכן נענשה.

שאלה: בפרשתנו מובא גיד הנשה, האם הוא בבהמות זכרים ונקבות או רק בזכרים? **תשובה:** בספר כרתי ופלתי (סה טז) של רבי יונתן איבשיץ מסופר שפעם הגיע מנקר ידוע והחל לטעון שגיד מסויים הוא גיד הנשה ולא הגיד הידוע מאבותינו והלך בכל אירופה והיה מרעיש עם התגלית שלו, וכשהגיע לפראג הוכיח לו רבי יונתן שהוא טועה כי הגיד שהצביע עליו קיים רק בבהמה זכר ולא בנקבה והרי **הסמ"ג** בסוף מצוות גיד הנשה כתב ונוהג בזכרים ונקבות. וכך הפסיק אותו אחד לקשקש קשקושים. והרבה מחברים הרעישו עולמות על השגה שיצאה מר' יונתן כי כוונת הסמ"ג ונוהג בזכרים ונקבות הוא שהאיסור גיד נהג בזכרים ונקבות. כלומר שחייבים בזה גם בנים וגם בנות, ובחתי"ס שו"ת יו"ד סט ניסו ליישב בכמה אופנים. ובפרדס יוסף בפרשת השבוע מביא שראה בספר כרתי ופלתי שהיה שייך לר' יונתן בעצמו ושם כתוב **סה"נ** והיינו ספר הלכות ניקור, ושם באמת מופיע שנוהג בבהמה זכר ובהמה נקבה, והפלא הגדול שבסמ"ג עצמו לא מופיע כלל ונוהג בזכרים ונקבות. ובספר כמוצא שלל רב מביא מקדמונים שהגיהו בכרתי ופלתי **סה"ג** והיינו ספר הלכות גדולות, ושם אכן מופיע שנוהג בבהמה זכר ונקבה.

שאלה: כשעושים איזה מעשה שהוא בספק האם ראוי לעשותו מה כדאי לעשות מקודם לכן? **תשובה:** רש"י בפרשת השבוע מביא מחז"ל ששמעון לוי נהגו עצמם כשאר אנשים שלא היו בני יעקב כי לא התייעצו עמו לפני המעשה של שכס ומעשה אבות סימן לבנים שעלינו לפני כל צעד להתייעץ עם אדם שיש לו דעת תורה והקב"ה מסכים עם זה והמגיע לרב בשביל לשמוע את דעת הרב ולא בשביל שיאמרו לו משהו מסויים זוכה והקב"ה שם לרב בפה בדיוק מה שטוב לו.

שאלה: איך השמאל הישראלי מתמודד עם ההפסד בבחירות? **תשובה:** מאז שהשמאל הישראלי חטף מכה אנושה בבחירות האחרונות מתגלה פרצופם האמיתי של שונאי ישראל ערב רב אלו. הם מסיתים ומפיצים שקרים ועלילות על מי שלא נמנה על המחנה שלהם והם מציפים את התקשורת העולמית בהכפשות ושקרים על מדינת ישראל וגורמים לאנטישמיות בכל רחבי העולם והכל בשם הצדק המוסרי הצבוע שלהם. הנה רק בשבוע האחרון הם הפיצו בכל רחבי העולם על איזה חייל שהתעמת עם פעיל שמאל שהתעלל בו וכמובן הם הראו רק את החלק של תגובת החייל תוך כדי שהם מסתירים את כל מה שהיה מקודם לכן.

שאלה: מה העצה להינצל מהחטא? **תשובה:** הסטיפלער במכתב לאחד שנכשל בהליכה אחר תאוות ליבו כתב וז"ל: כשיקבע בליבו שעל כל פשע ענש יענש, ויהיו לו צרות גדולות ונוראות ומכאובים רבים גם בעולם הזה וגם בעוה"ב, ידיעה כזאת בכוחה לעצור התגברות התאוה.

שאלה: מצינו בתורה שיעקב אבינו חזר על פכים קטנים למרות הסיכון שהיה בדבר, בגלל שצדיקים חביב עליהם ממונם מגופם (חולין צא והובא ברש"י כאן). ומנגד מצינו הרבה בספרים להימנע מקמצנות, וא"כ נשאלת השאלה מה הגדר להימנע מקמצנות ומאיך לקיים מאמר חז"ל צדיקים חביב עליהם ממונם מגופם? **תשובה:** הפלא יועץ בערך כליות מאריך מאוד בגנות מידת הקמצנות, ומ"מ הוא כותב שזה הכל בדברים **המוכרחים** לאדם אבל בדברים שאינם מוכרחים לאדם צריך לשמור מאוד על ממונו ואפי' שווה פרוטה יהיה שווה בעיניו הרבה שלא יניחו לאבוד. ומי שלא שומר על כספו

עתידי ליתן ע"כ את הדין, והדברים אמורים בעיקר על אנשים שלא שומרים מספיק על חפציהם כגון שמשאירים סוודרים, מעילים ומטריות וכן מגבות במקוואות, הם עוברים על עניין הזה של זלזול בממון וחלילה עתידים לתת ע"כ את הדין.

שאלה: איך נושאים חן בעיני השני? **תשובה:** מצינו ביעקב כשבא להיפגש עם עשיו ורצה לשאת חן בעיניו הוא אמר לו ויהי לי שור וחמור ואומרים חז"ל שהכוונה היא ליוסף ויששכר שהיו לומדי תורה, וקשה הרי זו סיבה שלא ימצא חן בעיניו, כי עשיו היה הפוך מעניין לימוד התורה? ואומרים בעלי המוסר שבכדי למצוא חן בעיני השני על האדם להישיר מבט לשני ולומר לו מה שהוא באמת ללא כחל ושרק, כי זה מה שאנשים אוהבים, לא להתייף. וכשאדם מנסה להראות שהוא משהו שונה אז השני לא רק שלא נושא הוא חן בעיניו אלא הוא מזלזל בו ובטלה ההערכה אליו.

שאלה: רבי אריה לוי זכה לשבט גדול של ת"ח מיוצ"ח, שבעה ילדים היו לו. בניו: רבי חיים יעקב היה עילוי אדיר הדפיס כמה ספרים וכיהן כרב בכמה קהילות. בנו השני הוא רבי רפאל לוי מצדיקי הדור. בנו השלישי רבי שמחה שימש כראש כולל חשוב. וכן ארבעה חתנים היו לו, החתן הגדול הוא רבי שמואל אהרן יודלביץ שהיה מגאוני וצדיקי ירושלים. החתן השני היה רבי אהרן יעקובוביץ שהיה ת"ח עצום וראש מערכת 'אוצר הפוסקים'. החתן השלישי הוא רבי יוסף שלום אלישיב גדול הדור. והחתן הרביעי הוא רבי אליעזר פלציינסקי ששימש כר"י בכמה ישיבות. ואלפי נכדים מרביצי תורה ויראה. אומרים בשמו שהיתה איזה סגולה שעשה כדי שיזכה שכל יוצ"ח יצמחו לגדולי תורה ויראה, מה הסגולה שעשה? **תשובה:** מרגלא בפומיה של רבי אריה לוי שהיתה זאת התפילה 'ותהא מיטתי שלמה לפניך'. והיה אומר את זה קבוע בשמע קולנו וקודם יהיו לרצון בשמו"ע שלוש פעמים ביום, והוסיף רבי אריה וזאת עמדה לי ולא תמוש עד עולם.

שאלה: מה הסגולה של אמירת פרשת וישלח? **תשובה:** בבאר היטב סוף סימן רצ"ט הביא בשם האר"י שהיוצא לדרך באמצע השבוע יאמר פרשת וישלח במוצ"ש. ובספר מנהגי מהרי"ל כתב: מהר"י סג"ל היה אומר לפרנסי הקהל מתי שיש להם להתוועד בפני העצה (היינו בפני המלכים והשרים) אז טרם ילכו יקראו פרשת וישלח יעקב עד במאה קשיטה, ומקור הדברים ברמב"ן עה"ת לג, טו בשם המדרש רבה עח, טו. ובילקוט מעם לועז מובא שיש נוהגים לקרוא בכל מוצאי שבת אחר ההבדלה פרק ראשון של פרשת וישלח והטעם לפי שיש בו סגולה גדולה שהקורא בה יש לו חן בעיני הבריות ובפרט מי שעומד לצאת למסע בדרך הים או בדרך היבשה תועיל לו להינצל מאויביו.

שאלה: בחורף הארוך קורה הרבה שאדם נכנס לסוג של עצבות, יאוש, חוסר אנרגיה וחוסר ערך עצמי, איך ניתן להשתלט ולמנוע מצב זה? **תשובה:** כשמגיע לאדם כזה רגע עליו לברוח ממחשבה זאת ביתר שאת ולהתרומם ולהמשיך בסדר יום רגיל, היינו לקום מיד בבוקר ולעשות סדר יום מחייב. ובעיקר להפעיל את הגוף, אם ע"י הפעלה ספורטיבית, ואם ע"י קימה מוקדם, וכן להיות במחיצת כמה שיותר אנשים.

שאלה: הרמב"ם כותב שבימים קרים צריך לאכול אוכל מחמם, איזה אוכל מחמם יש שקל להכינו? **תשובה:** שמעתי על אוכל שקל להכינו והוא מחמם את הגוף וטעים גם לילדים: לקחת גביע לבן להכניס בתוכו שתי כפיות סוכר וכפית קינמון זה מחמם את הגוף.

שאלה: מה הדבר הכי קריטי בוויכוחים בבית? **תשובה:** הובא כמה פעמים שאסור ללכת לישון כשלא אמרו לילה טוב וכו' כי בסופו של דבר אין כאן משהו שנעשה מרוע אלא מחוסר שימת לב או מחוסר מחשבה או מחוסר יכולת להשתנות בדברים כאלו ואחרים, ולכן אפי' שקשה מאוד למחול ולסלוח אבל לילה טוב זו אמירה מתבקשת למי שמעוניין שהכל יסתדר בסוף.

שאלה: מה עושים כשילד קטן (עד גיל 13) מתחצף? **תשובה:** צריך לדעת שכשילד קטן אומר משפטים של חוצפה ועזות פנים זה לא מגיע מחוצפה זה מגיע מזה שהוא לא יודע שזה חוצפה וכך הוא מתבטא בשביל לקבל מה שחסר לו, לפעמים זה בעיות בכיתה לפעמים זה בעיות בתוך הבית שמרגיש שלא מספיק מתייחסים אליו והוא

פשוט לא מבין שהמילים שלו הם חוצפה, לכן חשוב להסביר לו שהמילים שלו הם חוצפה ואסור שייאמרו, ובמקביל לבדוק מה קשה לו. אין כזה דבר ילד חצוף ולכן צריך להסביר להם שזה דבר שלא אומרים.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: הרעיונות של השבוע: א. ילד שיש לו יובש קבוע בעור, שמענו מרופא עור שהמליץ לקחת שמן אמבטיה שנקרא אמול (לא צריך מרשם רופא) למרוח 20 דקות לפני אמבטיה בכל הגוף ואחרי 20 דקות להתקלח. מנסיון זה עוזר לכמה שבועות קדימה. ב. כשיש כתמים אפורים בחולצות לבנות - צריך לכבס את החולצות לבד ואז זה לא קורה. גרביים, סמרטוטים וכו' משאירים כתמים אפורים של אבק שאח"כ לא יורדים. יש עוד פתרון: אפשר גם להניח בשמש. **עוד כתבו:** להסרת כתמים צהובים וכן כל כתם שהוא, אף אחרי כביסות: להשפריץ "סנו פורטה" - מסיר שומנים השחור של סנו על כל הכתמים להכניס לשקית עבה ואטומה ולסגור אותה היטב למשך כ-10 שעות. להכניס כך למכונת הכביסה ולכבס כרגיל. לא מתאים לבגדי צמר. ג. כשמגהץ מוציא לכלוך לשים חומץ במיכל של המים ואחרי רבע שעה לשטוף, מסיר את כל האבנית. ד. בגדי תינוקות מוכתמים בכתמי ארונות - לכבס ולתלות בשמש. ה. כדי שהבצק יתפח מהר וכן לבדיקת השמרים אם הם עדיין טובים: לשים את כל כמות השמרים, כל כמות הסוכר וכל כמות המים (חמימים) בקערה ולערבב היטב. רק לאחר שתוסס להוסיף הקמח. וכדי להתפית חלות בפעם השניה בחורף יש לשים את החלות בתבנית תנור ובתחתית התנור תבנית ח"פ עם מים רותחים. ו. מי שביקש עצה לפחדים אצל ילדים, שו"ע או"ח סי' ד' סעיף י"ט "המגלח ולא נטל ידיו מפחד ג' ימים. הנוטל צפרניו ולא נטל ידיו מפחד יום אחד ואינו יודע ממה מפחד" בדוק ומנוסה, התחלנו להקפיד ליטול ידיים מיד וכל הפחדים נעלמו. **עוד כתבו:** למי ששאל על פחדים אצל ילד בן 10. יש מוצר טבעי מעולה של חברת לייפסלס הנקרא נענע קול - מיועד לרוגע, לחרדות. מתאים גם להיפראקטיביות. 100% טבעי, מאושר ע"י משרד הבריאות. בהכשר הבד"ץ ירושלים. ניתן להשיג -053-3124421. עוד שלחו: לגבי פחד אצל ילדים להגיד לפני השינה עם הילדים: וכל מאמינים שהוא היה הווה ויהיה הוודאי שמו כן תהילתו {סגולה להוצאת פחדים כשהם בגדר הנורמה...} ז. לשאלה איך גומלים ילדה בת 7 מהרטבת לילה, כדאי לקרוא את הספר "המדריך לגמילה קלה מחיתולים" של ב. אליאד ניתן לשמוע היכן להשיג בטל' 0733515935 פתרונות נוספים הבאנו בעלוניים קודמים. ח. בקשר למה שכתבת בעלון על הניקוד, יש לשים לב שזה נכון רק למי שמוגדר לו 'מקלדת עברית סטנדרטית'. למי שמוגדר מקלדת עברית רגילה, הניקוד אצלו זה ע"י לחיצה על CapsLuk ואז ללחוץ על שיפט ותוך כדי שהוא לחוץ להקיש על אחת מהספרות שבמקלדת, כל ספרה זה ניקוד אחר. [אפשר לפתוח ילוח מקשים על המסך כדי לראות את הניקוד. ואגב, כך אפשר גם לראות את הניקוד שע"י ALT למי שזה כן סטנדרטית]. ט. פתרון לכתמים צהובים על בגדי תינוקות שהוצאו מהארון. לרסס סנט מוריץ מסיר שומנים (גם מסירי שומנים של חברות אחרות יכולים לעזור) על הכתמים ולהכניס למכונה. ב-95% מהמקרים זה הועיל לגמרי. ניתן לכבס אח"כ שוב ע"מ שהבגד ייצא ריחני ומתאים יותר לתינוק. כמובן שאין בנתינת העיצה מתן אחריות על הבד שלא יהרס. (אמנם מהנסיון שלנו, זה לא נהרס...). י. זקן מדולל - שמעתי סגולה - למרוח על הפנים ממי גשם בשעה שיורדים... יא. שרירים תפוסים ברגלים לאחר שינה מעידים על חוסר במגנזיום! לקחת תוספת קבועה במינון גבוה. **(אני לא יודע** מה מועיל ומה לא אני רק מביא את מה ששולחים לי כלשונם וכל אחד יבדוק. בתקווה שלא ייצא מכשול מתח"י).

התורה חסה על ממונם של ישראל: להלן שאלות ובקשת פתרונות שנשלחו ע"י קוראי העלון: א. נשמח לשמוע עצות כיצד להוריד כתמי צבע [של קירות] מהבגדים. ב. איך מעודדים צמיחת שיער בדרכים טבעיות לתינוקים בני ארבעה חודשים, וכן איך מעודדים צמיחת שיער לילדה בת 4, ששערה נראה כמו של ילדה בת שנתיים? ג. אשמח לדעת האם יש פתרון לעריסת תינוק שהגלגלים לא נוסעים טוב כנראה שנתקע ליכלוכים וכדו'. ד. רציתי לבקש שאם תוכלו בבקשה לשאול בעלון שלכם אם יש מישהו שיוודע על פתרון: אני הולך עם נעלי בית של קרוקס וזה עושה ממש רעשים

כשהנעלי בית נפגשות במרצפות. זה בעיקר אחרי שטיפה אבל לא רק. ה. למדור פתרון בעיות: אנשים שסובלים מאוד מדלקת פרקים, מבקשים לדעת פתרון לריפוי או הקלה לדלקת זו. ו. שלום רב אני סובל באופן קבוע כולל ימות החורף הקרים מרטיבות בקצה של הנעל היכן שהאצבעות {אולי זה מזיעה או משהו לא ידוע} וגורם אי נוחות כי אני נאלץ כמה פעמים ביום להחליף הגרב בעקבות הרטיבות וישר שמחלפים נרטב שוב. זה קורה לי בנעלי חצי מגף {של חב' בלנסטון} {הפיתרון של טלק בנעל לא רלוונטי מאחר וזה מלכלך הנעל והגרבים} אם מישהו עבר את זה או יודע פיתרון או אצל מי אפשר לברר בנושא זה.

הלכות הקשורות לפרשה

ויזרח לו השמש. מעניין אמירת קרבנות בשחית. בשו"ע סימן א. הביא שטוב לאומרו. ומנהג רבים מעדות המזרח וכן מנהג קהילות החסידים לאומרם בחובה וכן ידוע שהחפץ חיים הקפיד בכך מאוד. בכ"א ידוע שבישיבות רגילים להקל בדברים שאינם חיוב גמור, וכמו שכתב במשנ"ב שם דבעל תורה יכול למנוע מלומר הרבה תחינות ובקשות הנדפסות בסידורים וטוב יותר שילמד במקומם, ומקורו הוא מהדברי חמודות ברכות ט ד. וז"ל: מי שיש לו לב להבין וכו' די לו בתפילות המחויבות מאנשי כנה"ג. (ובודאי מי שהוא יושב בטל ראוי לו לומר קרבנות מרישא עד גמירא כולל פרשת המן והעקידה שהובא במשנ"ב) וכבר אמרו חז"ל שבזמן שאין ביהמ"ק, אמירת קרבנות היא כמו הקרבת קרבנות שמכפר על העוונות, **אמנם פרשת התמיד** אין ראוי לבטל, ולפי הרבה שיטות הוא חובה ויאמר זאת קודם התפילה.

חידות

חידות שינון הפרשה לפי סדר הא-ב התשובות סמוכות לחידות. מתאים לשינון עם הילדים: א. מי גר בקרית ארבע היא חברון? אברהם ויצחק. ב. היכן נפטרה ונקברה רחל? בית לחם. ג. מה אסור לאכול עד היום בעקבות מלחמת יעקב ושרו של עשו? גיד הנשה. ד. מי היתה מינקת רבקה? דבורה. ה. מי ניגשו הראשונים להשתחוות לעשו? השפחות. ו. פסוק בפרשה שהיום הוא שיר? ויותר יעקב לבדו. ז. מה ריפא את יעקב? זריחת השמש. ח. שם אדם כשם בעל חיים? חמור. ט. את מי שבו בני יעקב משכם? טף ונשים. י. שם שנוסף לאדם בפרשה? ישראל ליעקב. יא. באיזה ארץ היתה העיר לוז? כנען. יב. אחד מהשבטים שלא נטל עצה מיעקב? לוי. יג. במה יעקב חצה את הירדן? מקל. יד. מה היה שכם בן חמור? נשיא הארץ. טו. היכן שהה יעקב 18 חודש? סוכות. טז. עד מתי נאבק יעקב עם שרו של עשו? עלות השחר. יז. בשביל מה חזר יעקב? פכים קטנים. יח. מה קרה ליעקב אחרי המאבק עם שרו של עשו? צלע על ירכו. יט. באיזה לשון יעקב אמר שאין לו זכויות? קטונתי. כ. אמא שנפטרה בפרשה? רחל. כא. כמה פעמים השתחוה יעקב לעשו? שבע. כב. מה שמר יעקב במשך השנים ששהה אצל לבן? תרי"ג מצוות.

חידות פרשת שבוע: א. איפה כתוב שבע פעמים עד בפסוק אחד? ב. 12 פרשות בפרשה? ג. מילה מופיעה פעמיים ברצף? ד. שם חג בפרשה? ה. 5 מילים רצופות בנות 2 אותיות? ו. פסוק שכל המילים מסתיימות באותן 2 אותיות? **תשובות:** א. בפרשת השבוע וישלח פרק לג פסוק ג. ב. וישלח (לב ב) וירא (לב כו) בא (לג א) ויקרא (לה טו) קורח (לו ה) וילך (לו ו) במדבר (לו כב) שמות (לו מ) ויצא (לד ו) תולדות (לו א) וישב (לו ח) בהר (לו ט) ג. עדר עדר (לב יז). ד. סוכות (לג יז). ה. כי גם זה לך בן (לה יז). ו. עיזים מאתיים ותישים עשרים רחלים מאתיים ואילים עשרים. (לב טו). ותודה לרבינו יאיר נוסבכר על החידות הנפלאות:

חידון ידע תורני: א. איך מותר לאכול לכתחילה אכילת בעל חיים טמא? ב. מתי מצינו שחילקו את המחנה לשתי מחנות מלבד בסיפור של יעקב ועשו? ג. איך יתכן שאדם מצא מציאה בעיר שרובה נכרים, במציאה אסור לו להשתמש ובקופסה שבא נמצאה המציאה מותר להשתמש? ד. מי חייב להניח תפילין בשבת? ה. מה מותר בשבת ואסור בחוה"מ אפי' לדיעה שמלאכת חוה"מ מדרבנן? **תשובות:** א. יו"ד פ"ד מ"ב תולעת הגדילה בפרי בתנאי שנהיה בתלוש ולא על העץ ובתנאי שלא פירשה וחזרה. וכן

דבורים שנפלו לדבש. **ב.** כשאזבל הרגה את כל הנביאים במלכים א יח לקח עובדיה 100 נביאים והחביא כל חמישים במערה נפרדת ובסנהדרין לט כתב שעשה כן כדי שלפחות ינצלו חצי כמו אצל יעקב. **ג.** מצא חבית יין החבית מותרת אבל היין אסור כי זה יין נסך. **ד.** ההולך במדבר ולא יודע מתי שבת, שמ"ד. **ה.** שכר גוי בקבלנות שיבנה לו בית מחוץ לעיר שאין מראית העין בשבת מותר ובחיה"מ אסור.

חידות לשאל את הילדים כל הגילאים: א. איזה דבר אישה מקבלת פעמיים ולפעמים יותר בחיים, ואילו הגבר מקבל פעם אחת לכל החיים? **ב.** איך יכול להיות שאדם שואל שני אנשים באותו המקום מה השעה ומקבל תשובות שונות ושניהם דוברים אמת? **ג.** מה צריך לומר בבוקר לפני שאומר אני? **ד.** כשיעקב היה בן 4 שמעון היה קטן ממנו בחצי כעת יעקב בן 8 בן כמה שמעון? **ה.** איזה דבר לא ניתן לאכול בארוחת בוקר? **ו.** מי בצבע שחור לבן יש לו כנפים ואינו יכול לעוף? **ז.** למשה היה שלושה תפוחים בשקית הוא לקח שתיים, כמה יש לו עכשיו? **תשובות: א.** שם משפחה. **ב.** אחד אומר השעה והשני אומר אני לא יודע. **ג.** מודה. **ד.** בן 6. **ה.** ארוחת צהרים וארוחת ערב. **ו.** פינגווין. **ז.** שלושה. אחד בשקית ושניים ביד.

ח' משמעויות למילה רב: רב - הרבה. "ויאמר עשו יש לי רב" (בראשית לג ט). **רב - מבוגר.** "ורב יעבוד צעיר" רד"ק: הגדול (בראשית כה כג). **רב - לשון מריבה:** "ויהי ריב בין רועי מקנה אברם" (בראשית יג ז). **רב - דבר גדול.** "רב לכם בני לוי" רש"י: "רב לכם" דבר גדול נטלתם בעצמכם לחלוק על הקב"ה (במדבר טז ז). **רב - מספיק.** **די.** "רב לכם מכל תועבותיכם בית ישראל" רד"ק, אברבנאל: די לכם (יחזקאל מד ו). **רב - שר.** "ויקרב אליו רב החובל" רש"י: שר המלחים (יונה א ו). **רב - לשון רבנות:** עשה לך רב. **רב - מראשוני האמוראים.** "הלכתא כרב באיסורי".

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

איך השקר מצליח להגיע לכל מקום, הרי אין לו רגלים?
שיטה מצויינת להירדם מיד: לעצום עיניים ולהפסיק לחשוב. ברגע שמפסיקים לחשוב מיד נרדמים. בדוק ומנוסה.

אמור לי כמה אתה מוכן לשלם למי שיציע לך היום לקנות פרה אדומה תמימה, ואומר לך עד כמה אתה רציני כשאתה אומר את ה"יה"ר שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו".

כשאני אהיה סבא אני לא אצבוט לנכדים שלי בלחי כשאתן להם טופי.

השדכן לאבי המיועדת: הבחור מעוניין שיהיו לו בבית סמכויות כמו לסמוטריץ'.

המשגיח מטיף לבחור: איך אתה יכול לישון כל כך הרבה, הרי בטח כבר חלמת את כל החלומות שאפשר. הבחור: נכון, אבל המשגיח תמיד אומר שאם לא חוזרים לא זוכרים.

אישתי שאלה אותי: להכין לך תה ירוק או קפה שחור? - ענית: בהחלט. אבל אם אפשר לפני זה עוף חום עם תירס צהוב ויין אדום.

ממנהגי חודש כסליו: בתחילת החודש מתפרסם שהשנה צפוי מחסור בשמן זית; הציבור מזדרז לקנות בכל מחיר כל עוד יש שמן זית על המדפים; בסוף מתברר שלא היה שום מחסור; הסוחרים מרוצים והציבור מתחיל לשכוח את הסיפור לקראת הודעת הצפי למחסור של שנה הבאה.

הוא זוכר מאות שמות ומספרי טלפון; הוא עושה תרגילי חשבון מסובכים במהירות הבזק; הוא יודע את כל זמני היום של כל השנה בלי לפספס אפילו זמן אחד; הוא אפילו שולט בכמה שפות על בוריין - ובכל זאת הוא נקרא "טלפון טיפשי". רק בגלל שהוא כשר.

הלווה למלווה: לעולם לא אשכח לך את הטובה שעשית לי כשהסכמת להלוות לי סכום כל כך יפה. המלווה: מצידי אחרי הפרעון אתה יכול לשכוח. הלווה: זה מה שאמרתי לך.

שאלה שהגיעה לאחד מגדולי הדור: בחור אחד שואל אם הוא יכול לישון במיטת קומותיים במיטה העליונה כשהחבר שלו שישן במיטה התחתונה חולה. שאל הרב

מדוע לא? אמר לו כי שכינה נמצאת בדי' אמותיו של חולה. ענה הרב זה שלמטה אני לא יודע אם הוא חולה או לא אבל זה שלמעלה הוא ודאי חולה!!

למה אוכלים בחנוכה ריבה אדומה מכוסה בכל הכיוונים בהרבה בצק סופגניה? כדי שאפשר יהיה לברך מזונות.

אחד הגיע לרופא ואמר - 'כולם מתעלמים ממני'. תגובת הרופא - הבא בתור בבקשה.

אני מנסה לעבור לתזונה בריאה, ואז קלמנטינה משפריצה לי לתוך העין. סופגניה בחיים לא הייתה עושה לי דבר כזה.

דברים שיש מהם תועלת לילדים.

חמשת הימים הראשונים שאחרי סוף השבוע הם הכי קשים.

ללא קשר למצב הביטחוני אני תמיד עם סכין בכיס למקרה שאתקל בעוגת שוקולד.

אני דובר אנגלית ברמה של שפת אם כי אמא שלי גם לא יודעת אנגלית.

איך אומרים באירנית עשר גירפות? צנטרגרפות. צנטר זה עשר.

רוצה להרוויח כסף מהבית? תמכור אותו.

מישהו קרא לי עצלן רציתי לענות לו אבל התעצלתי.

שף שרגא: וופל אשכולית.

מה ההר הכי גבוה בעולם? הר הכביסה בביתנו.

בוויכוחים עם בני ביתי לפעמים אני צודק לפעמים היא טועה.

תודה לבחור החשוב השקדן הגדול מרכסים עדין הנפש הוא יהיה אחד מגדולי הדור הבחור שעליו נאמר אשרי יולדתו הבה"ח ישראל קון שליט"א מרכסים שבזכותו יש עוד קוראים לעלון.

היכן ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפניה בחצר ברחוב סוקולוב 23. ובביהמ"ד המרכזי מניין אברכים 'פרדס כץ' רחוב אבוחצירא 9, ובכולל 'מורשה ודעת' (בית כנסת הגדול) בספריה בקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקרטון בארון למטה. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים ובראשם **רבי ידידיה זר שליט"א - משבחי הרב זר:** אף שהוא מתרחק בדרך כלל מתענוגות העוה"ז, הוא משתדל להרבות באכילת סופגניות כדי להרבות בברכות. בימים אלו יוצא הספר שבחי הרב זר בקומיקס. יש לציין שרבים רבים נעמדו קרוב אליו בתפילת שחרית בשביל לבדוק מה מכווין בפינות צבאיו קדושים. **אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור.** כמו"כ ניתן להשיג את העלון **במודיעין עילית** (לא כמות) החל מיום חמישי בערב בשעה 7:36 בכניסה לחנות ש.מ.ח. – שרותי משרד רחוב רשבי"י 49. **כן ניתן להשיג בהר יונה נוף הגליל** אצל רבי שמחה שולמן שליט"א, שזכה לגילוי אליהו ואין כאן המקום לפרט ולהוסיף. **כן ניתן להשיג בירושלים** בישיבת מיר אצל האיש שפיו שמור כמו אליהו הנביא רבי דוד רוטשילד שליט"א או אצל האיש בעל לב הזהב, שכולם אוהבים אותו אהבת נפש ואומרים עליו אשרי יולדתו, הדמות של ישיבת מיר מרביץ תורה בדרכיו המופלאות ואחד מחשובי הרבנים של ארגון בלב אחד רבי אבי פרידנר שליט"א. **בבית שמש** אצל האיש שיש לו הרבה דעה ותבונה רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו. **וכן** בישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבקוק הנביא 7 רמה ג'. **בנתיבות ב'בית בוכריס'**. ובבית יצחק **באשדוד:** בית הכנסת החיד"א רובע ג' רחוב יצחק הנשיא. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד, אצל הבחור החשוב ישי רוט נ"י. **בירוחם** אצל הדמות של כלל ישראל רבי מיכאל גולדנברג שליט"א. **באופקים** בבית הכנסת זכרון אליהו. **בקריית גת** בביהכ"נ שומרי אמונים ובביכ"נ קרעטשנף מיום שישי. **בחזון יחזקאל:** בבית כנסת המרכזי. **באשדוד:** בבית כנסת החיד"א אצל גדול מזכי הרבים בדורנו רבי יצחק משענייה שליט"א **בעוצם** בישיבת נר זרח ע"י ראש ישיבת קדשים בישיבה רבי שמואל הוניגסברג שליט"א. **ברכסים** אצל הדמות של רכסים רבי יוסף המאירי שליט"א כולל נר ישראל גבעה ב. **ברעננה** אצל משפחת זכאי המיוחדת

והנפלאה רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון- 052-6903395 . **בפתח תקווה** בבתי הכנסת בגני הדר : אוהל אברהם. שירת מרים. קהל חסידים. בעש"ט צאנו גור ויוצאי חברון, ע"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. וכן בישיבת אור ישראל וכן בישיבת עטרת שלמה. **בראשון לציון** אצל הנ"ל: וכן בעיר **אלעד** בישיבות כנסת יחזקאל ותורה בתפארתה ובישיבת הר"ן ע"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בצפת**: בהיכל ישיבת צפת ע"י הבקי בתורה, והמסור לכלל רבי אברהם לויסון שליט"א. **בקריית אתא**: בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 ע"י הבחור המפורסם בצדקותו עדין לגדולות נחמיה ברונשטיין נ"י וכן בבית הכנסת של הקהילה החרדית בקריית אתא רחוב כצנלסון 5. **ברמת השרון** אצל האדם שנהנה ללמוד ויש לו גשמעק מיוחד בלימוד רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות מידי יום רביעי. **בחזרה** בכולל אדרת אליהו בראשות הרב נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13

במנצ'סטר אצל רבי שמואל א. הורביץ שליט"א: +447425793110 . **בארגנטינה**: בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים.

תודה להת"ח המופלג כשרוני מידות מיוחדות דמות למופת כליל המעלות רבי אלחנן וסרמן שליט"א מרכסים שהוא מפיץ את העלון.

לקבלת העלון בפקס יש להתקשר לטלפון: 03-6180383 .

כמו"כ העלון נמצא ביכל העלונים' בעיצוב בשם 'לבית התורני'. וכן העלון (מלבד ההערות שבסופו) מופיע ב'קובץ גליונות'.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל ארבעת השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבת. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com

יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהוצאות העלון לפנות : 0527633431. או בינדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי' במסייעים! עלון בודד עולה לנו 15 אגורות. אפשר לשלוח משם הודעות.

ניתן להשיג את העלון בכתב גדול במייל הנ"ל.